

Medborgarinitiativets titel

Flygskatt

Datering av initiativet

2.5.2019

Initiativets form

Förslag om att lagberedning ska inledas

Justitieministeriets ärendenummer

VN/2901/2019

Innehållet i initiativet

Vi undertecknade röstberättigade finska medborgare föreslår att riksdagen vidtar lagberedningsåtgärder för att införa en flygskatt per passagerare i Finland.

Vid beredningen av lagen ska det utredas om man i storleken på skatten kan beakta klimateffekterna av olika typer av flygningar och om skatteintäkterna kan styras miljöpolitiskt. Flygskatten ska bestämmas på så sätt att den miljöpolitiska styreffekten blir så stor som möjligt.

Motiveringar

Flygtrafikens klimatpåverkan

Flygtrafiken påskyndar klimatförändringen, och därför behövs det också ekonomiska styrmedel för att minska den. Flygtrafiken genererar extremt mycket koldioxid på grund av de stora utsläppen per enhet och de långa sträckorna. Flygplanen släpper också ut vattenånga och andra typer av föroreningar. Utsläppen från flygtrafiken sprider sig direkt till den övre atmosfären, där miljökonsekvenserna av många utsläpp ökar. Sammantaget är flygtrafikens värmeeffekt minst ungefär dubbelt så stor jämfört med enbart koldioxidutsläppen. Flygtrafiken står för ungefär fyra procent av den globala uppvärmningen. Den kan utgöra en mycket stor andel av den enskilda finländarens koldioxidavtryck.

Utsläppsutveckling och klimatmål

Temperaturen på jordklotet har nu stigit med ungefär en grad sedan förindustriell tid och effekterna är redan märkbara. I sin rapport den 8 oktober 2018 varnar den mellanstatliga panelen för klimatförändringar IPCC för att gränsen på 1,5 grader kommer att vara passerad vid mitten av decenniet om uppvärmningen fortsätter i nuvarande takt. Om gränsen överskrids kommer det att få katastrofala följder för mänskligheten och naturen.

Trots att mekanismerna bakom den globala uppvärmningen redan länge varit kända har koldioxidutsläppen fortsatt att öka. De globala utsläppen har ökat från cirka 17 gigaton per år på 1980-talet till nuvarande nivå, cirka 33 gigaton per år.

Enligt IPCC behövs det snabba utsläppsminskningar för att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader. De globala klimatutsläppen måste ha minskat med ungefär hälften 2030. Före mitten av decenniet måste balansen mellan utsläpp och nya kolsänkor uppnås. För att uppnå målet om 1,5 grader behövs det en omställning i aldrig tidigare skådad omfattning: åtgärder för att minska utsläppen måste snabbt vidtas överallt i samhället och med massivt genomslag.

Flygtrafiken särbehandlas i beskattningen

Liksom i största delen av övriga världen är flygtrafiken i Finland nästan skattefri. Skatter tas inte ut till exempel på bränsle eller på internationella resor. Flygplatser och flygplan har breda sortiment av taxfree-produkter. Flyget har i skattehänseende varit fripassagerare jämfört med andra färdstätt.

Skattefriheten möjliggör mycket billiga flygresor. Det lockar människor att välja flyget bland olika alternativ och att göra långa flygresor. Bland alla kategorier av inkomsttagare är höginkomsttagarna de som flyger mest, vilket innebär att de direkt eller indirekt får stora skattefördelar. Merparten av flygresorna görs på fritiden och kan därmed betraktas som lyx. Dessutom hör de till de mest miljöbelastande produkterna, som ska beskattas i förhållande till det koldioxidavtryck som de orsakar.

Statens ekonomiska styrning med hjälp av beskattningen ska sporra människor att fatta bra beslut med tanke på miljön och livskraften i framtiden, inte tvärtom. Utsläppen från luftfarten ska härefter påföras miljöskatter. En övergripande utveckling av flygbeskattningen måste integreras i en mer ambitiös klimatpolitik i Finland, både i det nationella beslutsfattandet och i de internationella förhandlingarna.

Tillväxtförväntningar och regleringsbehov

Flygtrafiken är en sektor som växer kraftigt. Förra året gjordes över fyra miljarder flygresor globalt. Ökningen var sju procent jämfört med året innan, och antalet väntas vara uppe i det dubbla inom 20 år. I Finland har flygtrafiken ökat med nästan 10 procent per år de senaste åren. Också på Helsingfors-Vanda flygplats förbereder man sig på en snabb tillväxt.

Flygskatt behövs som ett led i övriga klimatåtgärder. Även om utsläppen från flygtrafiken ständigt ökar, regleras de inte tillräckligt. Bland annat av dessa orsaker finns det nu grunder för att låta flygtrafiken omfattas av regleringen.

Om vi inte ingriper mot utsläppen från flygtrafiken, blir de så stora att klimatmålen enligt Parisavtalet och Finlands klimatlag inte kan nås. Metoderna inom flygtrafiken i dag räcker inte till. För att klimatmålen ska nås behövs det metoder som dämpar tillväxten i flygtrafiken.

Flygskatten i Sverige

Sverige införde flygskatt i april 2018. Den svenska modellen går ut på att det är passageraren som betalar flygskatten, som varierar beroende på resans längd. Omräknad till euro är skatten 6–40 euro per flygpassagerare. Tillväxten i flygtrafiken har stannat upp sedan skatten infördes, även om det också kan finnas andra orsaker. I Sverige diskuteras möjligheten att utveckla flygskatten så att den minskar flygtrafikens klimatpåverkan så effektivt som möjligt. Då kan man i beräkningsgrunderna för flygskatten bättre beakta de faktiska utsläppen från olika flygresor. Utsläppen påverkas bland annat av tekniska innovationer, användning av biodrivmedel samt effektivisering av rutterna och den övriga logistiken.

Andra länder som infört flygskatter av olika slag är Norge, Storbritannien, Tyskland och Frankrike. Vid beredningen av flygskatten i Finland är det bra att ta reda på vad man kan lära sig av andra länders erfarenheter.

Ekonomiskt bidrag för initiativet

Initiativet får ekonomiskt bidrag

Länk till redovisning av ekonomiskt bidrag (www-adress)

<http://www.maanystavat.fi>

Insamlingskanaler för stödförklaringar

Medborgarinitiativ.fi

Insamling i pappersform

Stödförklaringar som samlats in genom tjänsten 54 018

Sammanlagt antal stödförklaringar som hittills har samlats in genom andra kanaler

Insamlarens uppskattning: **1 166** st.

Länkar till andra webbplatser

- Lentovero.fi

Ansvarspersoner

Initiativtagare

Silja Jääskeläinen

Arto Sivonen

Janne Kilpinen

Risto Isomäki

Puuah Auramo

Ina Rosberg

Emma Kurenlahti

Otto Bruun

Företrädare

Silja Jääskeläinen

Janne Kilpinen

Ersättare

Tove Selin

Kati Sointukangas

Insamlingen av stödförklaringar har avslutats 2.11.2019.